

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет педагогіки, психології та мистецтв

Кафедра мистецької освіти

Історія образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

IV курс – 43, 44 гр. (7 семестр)

2021 – 2022 навчальний рік

Силабус розглянутий на засіданні кафедри мистецької освіти.

Протокол від «_____»_____2021 року № ____

Завідувач кафедри: Стрільєвич Т. М. (_____)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

Розробник: канд. мистецтвознавства, доц. Кириченко О. І.

Ел. адреса: leragr@ukr.net (Кириченко Олені Іванівні)

Інша контактна інформація: +3805045714 84

Назва дисципліни:	Історія образотворчого мистецтва
Спеціальність:	014.12 Освіта. Образотворче мистецтво 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійна програма:	2017
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Форма навчання:	Денна
Курс:	IV
Семестр:	7

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	2
Блоків (модулів) –	1
Загальна кількість годин –	60
Тижневих годин для денної форми навчання:	3
Лекції	12 год.
Практичні, семінарські	24 год.
Лабораторні	– год.
Самостійна робота	24 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	
Вид підсумкового контролю:	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	пререквізити: світова історія, історія України, культурологія; постреквізити: живопис, малярство, скульптура, перспектива, композиція.

2. Анотація до курсу

Курс «Історія образотворчого мистецтва» як одна з фундаментальних фахових дисциплін націлений на формування власного ставлення до складного феномену мистецтва та його ролі в культурі і на навчання використанню отриманих знань у ході професійної діяльності, в процесі вивчення курсу формуються певні компетентності відповідно Стандарту та Освітній програмі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуває загальні компетентності:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів образотворчого мистецтва.
- Розвиток критичного та наукового мислення студентів.
- Здатність володіти державною та іноземними мовами, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, вміння влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність здійснювати пошук, збереження, обробку та редагування професійної інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; вміти самостійно поглиблювати знання в рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації, прагнути до саморозвитку, постійного підвищення кваліфікації та майстерності.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та генерувати нові ідеї (креативність).
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; презентувати результати власної художньо-творчої діяльності.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здатність розуміти сутність мистецьких явищ та використовувати візуальне мистецтво як засіб формування глядацької свідомості та естетичного середовища.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.

3. Мета та цілі курсу

Метою курсу є ознайомлення з ключовими питаннями розвитку образотворчого мистецтва, з термінологією та основними теоретичними поняттями в сфері мистецтвознавства, з хронологічними етапами розвитку стилів, напрямів, течій в історії мистецтва країн Сходу, Західної Європи, Росії та України, у визначенні місця українського мистецтва у великому обсязі світової художньої культури.

4. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни: об'єднати загальні теоретичні знання з можливістю їх використання на практиці, можливістю конкретного аналізу суспільних явищ та художніх цінностей; крім цього, завдання повинні виявити світоглядні позиції фахівця, його загальну культуру в цілому, здатність використовувати ці надбання у вирішенні актуальних проблем сучасності.

Для освоєння дисципліни необхідні знання, уміння та навикі:

Фахові компетентності:

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності образотворчого мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу.
- Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки; використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології сучасного образотворчого мистецтва; оцінювати нові відомості та інтерпретації у контексті формування цілісної картини розвитку сучасного мистецтва протягом його історії.
- Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності, аргументовані знання художніх стилів різних епох та володіння академічними і сучасними техніками, прийомами та методиками, спроможність до професійного спілкування щодо актуальних проблем мистецтвознавства.
- Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- Здатність володіння сучасною культурою мистецтвознавчого дослідження, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- Здатність застосовувати базові знання провідних художньо-теоретичних систем та концепцій, історичних та мистецьких процесів розвитку українського образотворчого мистецтва в творчій та мистецтвознавчій діяльності.
- Здатність презентувати художні твори на вітчизняних і міжнародних виставках, результати мистецтвознавчого дослідження в українських і міжнародних контекстах.
- Здатність сприймати новітні концепції в галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації творів мистецтва, поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями. Здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації.
- Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного світового, зокрема українського мистецтва.
- Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності; використовувати професійно профільовані знання в творчій діяльності, пов'язаній з проектуванням та створенням, здійснювати пошук, аналіз та інтерпретацію інформації, необхідної для виконання завдань професійної діяльності.
- Здатність працювати в колективі і команді, ефективно взаємодіяти з колегами, керівництвом, учнями.

5. Результати навчання модуля

Після вивчення дисципліни очікувані результати:

Знання:

- Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.
- Обґрунтовані знання про сучасні засади функціонування та організації культури та мистецтва, знання правових основ і законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток.
- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення.

- Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.

- Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.

- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.

Уміння:

- Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, розуміти та вміти складати тексти державною та іноземною (- ними) мовами, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), вивчати та використовувати історичний досвід світових мистецьких практик.

- Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел.

- Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід

- Вміння орієнтуватися в сучасних програмних та апаратних засобах, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням.

Комунікативні компетентності:

- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі.

- Готовність популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної само-ідентифікації.

- Здатність використовувати власну творчу діяльність як засіб активного художньо-естетичного впливу на глядача, залучати глядача до творчого процесу та спілкування, обговорення проблем мистецького спрямування, дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.

- Здатний до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології; здатний до міжособистісної взаємодії, уміє толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки.

Автономія і відповідальність:

- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

- Здатність аналізувати соціально та особистісне значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

-Здатність створювати рівноправний і справедливий клімат у освітньому середовищі, демонструвати принциповість, вміння відстояти власну думку, протистояти небажаному впливу, але і мати толерантність, вміння пристосовуватися, ефективно діяти в соціальних умовах, що постійно змінюються

- Здатність орієнтуватися в різних життєвих ситуаціях, ефективно працювати в сучасному суспільстві з ринковою економікою, формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

6. Політика курсу

Загальні вимоги:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
- Студент повинен відвідувати всі види занять з дисципліни (лекції, практичні) за розкладом.
- Пропущені семінарські заняття з поважної причини студент повинен в обов'язковому порядку відпрацювати, тобто самостійно вивчити тему, здати її викладачеві в призначений час (останній срок – за три дні до початку екзаменаційної сесії), за кожне пропущене заняття студент отримує по 2 додаткових завдання, що відповідають темі. Консультації викладач дає за окремим розкладом, що знаходиться на кафедрі і в деканаті.
- Студент повинен дотримуватися правил відвідування занять в університеті, етики поведінки (не запізнюватися на заняття, не заважати вести заняття, вимикати у час заняття мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої або перевести їх у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток та виконання практичних завдань у системі CMS УКУ).
- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.
- Всі завдання студент повинен виконувати вчасно, брати активну участь в обговоренні питань на семінарських заняттях. Семестрові роботи здаються в установлений графіком термін.
- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або через систему повідомлень CMS УКУ. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.
- Студенти повинні оволодіти навичками використання системи CMS УКУ, оскільки матеріали курсу (модуля) і практичні завдання будуть розміщені в цій системі.

Навчальні вимоги:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу (модуля). Тому для виконання вимог курсу (модуля) студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковою для вивчення теми літературою. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.

- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують літературу до теми, переглядають відео, виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.
- Виконання практичних завдань для самоконтролю є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. Ці завдання можна виконувати разом. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.
- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.
- Ступінь освоєння навчального матеріалу перевіряється тестуванням або іншими засобами контролю. Студенти, які набрали менше 60% за підсумками рейтингового контролю, корегують свої бали за допомогою додаткового залікового завдання, що охоплює весь пройдений матеріал. При цьому набрані бали виставляються по мінімальному рівню.

7. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінок	Термін виконання
Тиж. 1 2 акад. год.	Блок /Модуль I. Розділ 1. Світове мистецтво XIX ст. Тема 1. Мистецтво романтизму в Європі та Росії 1. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст.: умови виникнення, художньо-естетична програма романтизму. 2. Особливості художніх систем романтизму в різних країнах Європи (Іспанія, Франція, Німеччина, Австрія, Англія). 3. Специфіка жанрової картини, історико-міфологічна картина в творчості російських художників епохи романтизму. 4. Герой романтизму та його образ у портретному живописі.	Лекція	Презентація, Відеоматеріали 1. Искусство XIX века. Лекция (рос. мова, 1 год. 22 хв.50 с.) https://www.youtube.com/watch?v=kWNz3-d-SD8 2. Романтизм як художній напрям (відеопрезентація, 4 хв. 22 с.) https://www.youtube.com/watch?v=LdVphth82Ps 3. Романтизм і його ознаки (урок: загальна характеристика в культурі, мистецтві, літературі, 39 хв.46 с.) https://www.youtube.com/watch?v=611XeqiSP6c 4. Мировая живопись. Романтизм (короткий огляд, рос. мова, 12 хв. 43 с.) https://www.youtube.com/watch?v=r1eH5BhCr2g 5. Романтизм в живописі: Эжен Делакруа. Лекция (рос. мова, 45 хв.35 с.) https://www.youtube.com/watch?v=ipGQ3VpcfOM	<u>Проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу:</u> 1. Надайте визначення понять <i>романтизм, бідермаєр, назарейці, прерафаеліти</i> . В чому полягає сутність романтизму як художнього напрямку? 2. Охарактеризуйте особливості французького романтизму (на прикладі творчості Т.Жеріко і Е.Делакруа). Чому саме французький романтизм має яскраво виражені риси напрямку, які це риси? 3. Якими рисами наділений романтичний пейзаж? У чому полягають відмінності трактування природи К.Д.Фридрихом, Дж. Тернером і Д.Констеблом? 4. Якими рисами можна охарактеризувати героя портрету періоду романтизму (жіночі та чоловічі образи)? Як Ви розумієте дуалістичний характер героя романтизму і якими художніми засобами він може бути переданий у портреті? <i>1 год.</i>		Тиждень 1-2 – до практ. заняття
Тиж. 2 2 акад. год.	Тема 2. Реалізм в образотворчому мистецтві Європи 1. Відкриття пленерного живопису художниками Франції: «барбізонська школа» пейзажного живопису та її новаторський підхід до відтворення образу природи в живописі. Творчість видатних майстрів. 2. Основи законів реалізму в живописі Г. Курбе, новаторські відкриття художника. 3. Умови виникнення об'єднання імпресіоністів, вплив науки на живописні новації імпресіоністів, специфіка імпресіоністичного живопису, новаторські відкриття	Лекція	Презентація, відеоматеріали 1.Реализм в европейском искусстве XIX века (лекция) (рос. мова, 48 хв.57 с.) https://www.youtube.com/watch?v=BptQk6Da7Lg 2.Гюстав Курбе Возмутитель спокойствия Док фильм Россия, 2018 (рос. мова, 38 хв.58 с.) https://www.youtube.com/watch?v=AWr-7y3aApQ 3. ВВС: Импрессионисты: живопись и революция 1/4 Команда четырех (рос. мова, 59 хв.50 с.) https://www.youtube.com/watch?v=hVT5s3HDOuw 4. ВВС: Импрессионисты: живопись и революция 2/4 На открытом воздухе (рос. мова, 59 хв.49 с.) https://www.youtube.com/watch?v=FiOc3PVFUtg 5. ВВС: Импрессионисты: живопись и революция 3/4 Изображая людей (рос. мова, 59 хв.09 с.) https://www.youtube.com/watch?v=6JA8inxpVKw 6. ВВС: Импрессионисты: живопись и революция 4/4 Последний штрих (рос. мова, 59 хв.45 с.) https://www.youtube.com/watch?v=4G58x90ND2w	<u>Переглянути відео-лекцію</u> «Імпресіонізм» (Лекція 4 В. Овсійчука) (1 г. 19 хв. 03 с.) https://www.youtube.com/watch?v=Vp8S675xFgA <u>Проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу:</u> 1. В чому полягає значення художніх відкриттів французьких майстрів реалізму для майбутнього розвитку мистецтва? 2. Яким чином діяльність представників «барбізонської школи» вплинула на майбутній розвиток пленерного живопису? 3. В чому ви бачите основні досягнення імпресіоністичного живопису Франції XIX ст.? Яким чином імпресіоністичний живопис відобразив зв'язок науки та мистецтва? 4. Чому виставки імпресіоністів викликали обурення у сучасного для художників глядача? <i>1 год.</i>		Тиждень 2-3 – до практ. заняття

<p>Тиж. 7 2 акад. год.</p>	<p>Тема 2. Реалізм в образотворчому мистецтві Європи 1. Умови виникнення об'єднання художників-імпресіоністів, вплив науки на живописні новації імпресіоністів, специфіка імпресіоністичного живопису, новаторські відкриття імпресіоністів у сюжетному створенні живописних композицій («вони писали хатини та капусту замість палаців та троянд»); 2. Особливості творчості французьких імпресіоністів: Е.Мане, К.Моне, О.Ренуар, Е.Дега, К.Піссарро, А. Сислеї. 3. Причини кризи імпресіонізму та значення напряму в світовому мистецтві.</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u> 1. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Пер. с англ. К.: Махаон-Україна, 2008. 512 с. С. 401-416 2. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство. М.: Высш. шк., 2000. 368 с. 3. Мосин И. Импрессионизм. М., 2004 4. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003 <u>Допоміжна література:</u> 1. Всеобщая история искусств. В 6 тт. Т.5. М., 1966 2. Гомбрих Э. История искусства. М., 1998. 688 с. С.485-506 3. Калитина Н.Н. Французское изобразительное искусство конца XVIII – XX веков. Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. 280 с. 4. Популярная художественная энциклопедия: В 2-х тт. М., 1986 5. Ревалд Д. Импрессионизм. М., 1988</p>	<p><u>Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва:</u> Е.Мане (Сніданок на траві, Олімпія, Бар в Фолі-Бержер), К.Моне (Враження. Схід сонця, Руанська серія), О.Ренуар (Сніданок гребців, Мулен де ла Галетт, портрети Жанни Самарі, Парасольки), Е.Дега (Танцювальний клас, Блакитні танцювниці, Жінка перед туалетом, Абсент). <u>Складання словнику з термінів:</u> імпресіонізм, світло в картині, мажорна гамма, фрагментарна композиція. <u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> 2 год.</p>	<p>1 – 2 1 – 2 1 - 4</p>	<p>Тиждень 7</p>
<p>Тиж. 8 2 акад. год.</p>	<p>Тема 3. Реалізм в образотворчому мистецтві Росії 1. Художники-передвижники: історія створення, ідейні основи об'єднання ТПХВ, соціальна проблематика творчості художників. 2. Протистояння академічної та реалістичної художніх систем (творчість академістів Г.Семірадського, В.Котарбінського, П.Сведомського, К.Маковського).</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u> 1. Адамчик М. Русское искусство и архитектура. Полный справочник. М.: Харвест, 2009. 608 с. 2. Алленов М. История русского искусства. Книга 2. Русское искусство XVIII – начала XX века. М.: Трилистник, 2000. 320 с. 3. В.О.Котарбінський. Живопис і графіка з музеїв України та приватних колекцій Києва. К., 2000. 40 с. 4. Печенкин И. Русское искусство второй трети XIX – начала XX веков. М.: Изд-во В.Шевчук, 2008. 240 с. <u>Допоміжна література:</u> 1. Алленов М.М., Евангулова О.С., Лифшиц Л.И. Русское искусство X – начала XX века. Архитектура. Скульптура. Живопись. Графика. М.: Искусство, 1989. 480 с. С. 339-397 2. Алленов М. Василий Суриков. М.: Слово, 1996. 96 с. 3. А.Саврасов из собрания Государственной Третьяковской галереи / Авт.-сост. В.А.Петров. М.: Изобразительное искусство, 1983. 48 с. 4. В.Перов из собрания Государственной Третьяковской галереи / Авт.-сост. В.Б.Розенвассер. М.: Изобразительное искусство, 1983. 48 с. 5. Генрих Семирадский / Авт.-сост. Д.Н.Лебедева. М.: Изобразительное искусство, 1997. 32 с. 6. Ельшевская Г. Илья Репин. М.: Слово, 1996. 96 с. 7. Популярная художественная энциклопедия: В 2-х тт. М., 1986 8. Рогинская Ф.С. Товарищество передвижных художественных выставок. Исторические очерки. М.: Искусство, 1989. 430 с. 9. Сарабьянов Д.В. История русского искусства второй половины XIX века: Курс лекций. М.: Изд-во МГУ, 1989. 384 с. 10. Сарабьянов Д.В. Павел Андреевич Федотов. Л.: Художник РСФСР, 1990. 176 с.</p>	<p><u>Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва:</u> П.Федотов (Сватання майора, Сніданок аристократа), В.Перов (Трійка, Портрет Ф.Достоевського), І.Крамської (Христос в пустині, Травнева ніч, портрети), М.Ге (Український хлопчик; Голгофа), А.Саврасов (Граки прилетіли), твори Ф.Васильєва, І.Шишкіна, А.Куїнджі, І.Левітана; І.Репін (Запоріжці пишуть лист турецькому султану, портрети), В.Суриков (Ранок стрілецької страти, Боярина Морозова; Степан Разін). <u>Складання словнику з термінів:</u> пересувництво, типовий образ, побутовий жанр, ліричний пейзаж, психологічний портрет, історичний жанр, епічний пейзаж, філософський пейзаж. <u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> 2 год.</p>	<p>1 – 2 1 – 2 1 - 4</p>	<p>Тиждень 8</p>
<p>Тиж. 9 2 акад. год.</p>	<p>Тема 3. Реалізм в образотворчому мистецтві Росії 1. Побутовий жанр у російському мистецтві XIX ст. (П.Федотов,</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u> 1. Адамчик М. Русское искусство и архитектура. Полный справочник. М.: Харвест, 2009. 608 с. 2. Алленов М. История русского искусства. Книга 2. Русское искусство XVIII – начала XX века. М.: Трилистник, 2000. 320 с. 3. В.О.Котарбінський. Живопис і графіка з музеїв</p>	<p><u>Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва:</u> П.Федотов (Сватання майора, Сніданок аристократа), В.Перов (Трійка, Портрет Ф.Достоевського), І.Крамської (Христос в пустині, Травнева ніч,</p>	<p>1 – 2</p>	<p>Тиждень 9</p>

	<p>В.Перов). 2. Пейзажний жанр у творчості російських «передвижників» (А.Саврасов, І.Шишкін, Ф.Васильєв, А.Куїнджі, І.Левітан). 3. Портретний живопис В.Перова, І.Крамського, М.Ге, І.Рєпіна. 4. Історичний жанр в творчості В.Сурикова, М.Ге, І.Рєпіна. 5. Звернення до євангельської тематики як засобу підняття важливих моральних тем через «вічні» образи (М. Ге, В. Перов, В. Поленов, І. Крамської, І. Рєпін).</p>		<p>України та приватних колекцій Києва. К., 2000. 40 с. 4. Печенкин И. Русское искусство второй трети XIX – начала XX веков. М.: Изд-во В.Шевчук, 2008. 240 с. <u>Допоміжна література:</u> 1. Алленов М.М., Евангулова О.С., Лифшиц Л.И. Русское искусство X – начала XX века. Архитектура. Скульптура. Живопись. Графика. М.: Искусство, 1989. 480 с. С. 339-397 2. Алленов М. Василий Суриков. М.: Слово, 1996. 96 с. 3. А.Саврасов из собрания Государственной Третьяковской галереи / Авт.-сост. В.А.Петров. М.: Изобразительное искусство, 1983. 48 с. 4. В.Перов из собрания Государственной Третьяковской галереи / Авт.-сост. В.Б.Розенвассер. М.: Изобразительное искусство, 1983. 48 с. 5. Генрих Семирадский / Авт.-сост. Д.Н.Лебедева. М.: Изобразительное искусство, 1997. 32 с. 6. Ельшевская Г. Илья Репин. М.: Слово, 1996. 96 с. 7. Популярная художественная энциклопедия: В 2-х тт. М., 1986 8. Рогинская Ф.С. Товарищество передвижных художественных выставок. Исторические очерки. М.: Искусство, 1989. 430 с. 9. Сарабьянов Д.В. История русского искусства второй половины XIX века: Курс лекций. М.: Изд-во МГУ, 1989. 384 с. 10. Сарабьянов Д.В. Павел Андреевич Федотов. Л.: Художник РСФСР, 1990. 176 с.</p>	<p>портрети), М.Ге (Український хлопчик; Голгофа), А.Саврасов (Граки прилетіли), твори Ф.Васильєва, І.Шишкіна, А.Куїнджі, І.Левітана; І.Рєпін (Запоріжці пишуть лист турецькому султану, портрети), В.Суриков (Ранок стрілецької страти, Боярина Морозова; Степан Разін). <u>Складання словнику з термінів:</u> пересувництво, типовий образ, побутовий жанр, ліричний пейзаж, психологічний портрет, історичний жанр, епічний пейзаж, філософський пейзаж. <u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> 2 год.</p>	<p>1 - 2 1 - 4</p>	
<p>Тиж. 10 2 акад. год.</p>	<p>Розділ 2. Розвиток образотворчого мистецтва в Україні XIX ст. Тема 4. Мистецтво романтизму та реалізму в Україні 1. Культурна та художня ситуація в Україні на початку – в середині XIX ст. Творчі пошуки українських митців. 2. Особливості романтизму та реалізму в творчості Т.Г.Шевченка. 3. Жанрова система в українському мистецтві XIX ст. 4. Розвиток виховання художніх кадрів у навчальних закладах України (Київська, Одеська, Львівська, Харківська рисувальні школи)</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p> <p>1. Біографія і творчість Тараса Шевченка (лекція) (1 год. 27 хв.01 с.) https://www.youtube.com/watch?v=PpW6UmaF3c0</p> <p>2. Таємниці мистецтва (Микола Пимоненко) (23 хв.34 с.) https://www.youtube.com/watch?v=hKQD1WVPOvY</p>	<p><u>Проблемно-пошукові питання:</u> 1. В чому полягає специфіка романтизму та реалізму в українському мистецтві? 2. Як відобразилась національно-етнічна проблематика в живописі та графіці Т.Г.Шевченка? 3. Які жанри українського живопису набули розвитку в умовах реалістичного світосприйняття? Назвіть видатних представників, що сприяли розвитку та розквіту цих жанрів. 1 год.</p>	<p>1 - 2 1 - 4</p>	<p>Тиждень 10</p>

<p>Тиж. 11 2 акад. год.</p>	<p>Тема 4. Мистецтво романтизму та реалізму в Україні 1. Культурна та художня ситуація в Україні на початку – в середині XIX ст. Творчі пошуки українських митців В.Рокачевського, В.Штернберга. 2. Особливості романтизму та реалізму в творчості Т.Г.Шевченка: а) виразність образів в полотнах «Катерина» (1842) та «Селянська родина» (1843); в чому полягає значення цих творів Т.Г.Шевченка для українського мистецтва? б) портрети Т.Г.Шевченка як відображення тенденцій часу, специфіка романтичного погляду на творця в «Автопортретах» г) особливості художньої виразності графічних серій Т.Г.Шевченка «Мальовніча Україна» (1840-е), «Притча про блудного сина» та «Самітники» (1850-е).</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u> 1. Бабенко Л.В. Українське образотворче мистецтво: Посібн. для викладачів вищих навчальних закладів. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. 168 с. 2. Горбач Н. Життя та творчість Тараса Шевченка. Л.: Каменяр, 2005. 304 с. 3. Жаборюк А.А. Малярська творчість Тараса Шевченка. Одеса: Астропринт, 2000. 120 с. 4. Кривавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. Ч. 3. Львів: Світ, 2005. С.101-240 <u>Допоміжна література:</u> 1. Білецький П.О. Автопортрети Тараса Шевченка // Образотворче мистецтво. 1974. № 5. С. 30 2. Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини XIX – початку XX ст. К.: Мистецтво, 1989 3. Степовик Д.В. Українське мистецтво першої пол. XIX ст. К., 1982 4. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві. К., 2001 5. Овсійчук В. Мистецька спадщина Тараса Шевченка у контексті європейської художньої культури. Львів, 2008. 414 с. 6. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 7. Петров В.П. Похитонов. М., 2003. 48 с. 8. Шевченко Тарас. Живопис. Графіка: альбом / Авт., упор. Д.В.Степовик. К.: Мистецтво, 1984. 138 с. 9. Яцюк В. Малярство і графіка Тараса Шевченка: Спостереження, інтерпретації. К.: Рада, 2003. 368 с.</p>	<p><u>Аналіз (в письмовій формі) пам'яток мистецтва (за вибором студента) одного з авторів: твори Т. Шевченка, В.Штернберга, П.Мартинювича, О.Рокачевського, Складання словнику з термінів: національна культура, етнічні традиції, графічна серія Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> 1 год.</p>	<p>1 – 2 1 – 2 1 – 4</p>	<p>Тиждень 11</p>
<p>Тиж. 12 2 акад. год.</p>	<p>Тема 4. Мистецтво романтизму та реалізму в Україні 1. Побутовий жанр в українському мистецтві другої пол. XIX ст. (М.Пимоненко та інші митці). 2. Пейзажний жанр у творчості українських художників реалістичного напрямку (П.Левченко, І.Похитонов, І.Труш, О.Світославський, В.Орловський, С.Васильківський). 3. Портретний живопис П.Мартинювича, І.Труша, О.Новаківського. 4. Історичний жанр у творчості М.Пимоненка, Г.Крушевського, М.Івасюка. 5. Розвиток виховання художніх кадрів у навчальних закладах України (Київська, Одеська, Львівська, Харківська рисувальні школи).</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u> 1. Бабенко Л.В. Українське образотворче мистецтво: Посібн. для викладачів вищих навчальних закладів. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. 168 с. 2. Горбач Н. Життя та творчість Тараса Шевченка. Л.: Каменяр, 2005. 304 с. 3. Жаборюк А.А. Малярська творчість Тараса Шевченка. Одеса: Астропринт, 2000. 120 с. 4. Кривавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. Ч. 3. Львів: Світ, 2005. С.101-240 <u>Допоміжна література:</u> 1. Білецький П.О. Автопортрети Тараса Шевченка // Образотворче мистецтво. 1974. № 5. С. 30 2. Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини XIX – початку XX ст. К.: Мистецтво, 1989 3. Степовик Д.В. Українське мистецтво першої пол. XIX ст. К., 1982 4. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві. К., 2001 5. Овсійчук В. Мистецька спадщина Тараса Шевченка у контексті європейської художньої культури. Львів, 2008. 414 с. 6. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 7. Петров В.П. Похитонов. М., 2003. 48 с. 8. Шевченко Тарас. Живопис. Графіка: альбом / Авт., упор. Д.В.Степовик. К.: Мистецтво, 1984. 138 с. 9. Яцюк В. Малярство і графіка Тараса Шевченка: Спостереження, інтерпретації. К.: Рада, 2003. 368 с.</p>	<p><u>Аналіз (в письмовій формі) пам'яток мистецтва (за вибором студента) одного з авторів: твори М.Пимоненка, П.Левченка, І.Труша, І.Похитоньова, О.Світославського, В.Орловського, С.Васильківського, О.Новаківського, М.Крушевського, М.Івасюка. Складання словнику з термінів: національний пейзаж, соціальна проблематика мистецтва; історико-етнографічний жанр, академічний живопис, художня освіта. Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> 1 год.</p>	<p>1 – 2 1 – 2 1 – 4</p>	<p>Тиждень 12</p>

<p>Тиж. 13</p> <p>2 акад. год.</p>	<p>Розділ III. Світове мистецтво кінця XIX – початку XX ст.</p> <p>Тема 5. Європейське мистецтво кінця XIX – початку XX ст.</p> <p>1. Постімпресіонізм як новаторське явище живопису другої половини – кінця XIX ст.: особливості та основні характерні риси творчої манери майстрів-постімпресіоністів.</p> <p>2. Специфіка символізму та стилю модерн в європейських країнах: визначення термінів, основні особливості та шляхи розвитку, естетико-художні принципи створення образу.</p> <p>3. Творчість представників європейського модерну і символізму.</p> <p>4. Досягнення декоративно-прикладного мистецтва стилю модерн.</p> <p>5. Характерні риси архітектури європейського модерну.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p> <p>1. Стиль модерн: утопія і її втілення. Лекція Дар'ї Гайдукової і Анастасії Добрыдневої (рос. мова, 55 хв. 46 с.) https://www.youtube.com/watch?v=q0eGjbaiQEa</p> <p>2. Художественные искания Обри Бердсли (рос. мова, 45 хв. 13 с.) https://www.youtube.com/watch?v=OGHyCsSGIco</p> <p>3. Постимпрессионисты. Густав Климт (рос. мова, 48 хв. 19 с.) https://www.youtube.com/watch?v=QGzGXMrp0nw</p> <p>4. Альфонс Муха - провидец Ар Нуво (рос. мова, 52 хв.) https://www.youtube.com/watch?v=olVjaBAhKow</p>	<p>Переглянути фільм: «Стиль модерн – история и особенности использования» (25 хв. 22 с.) https://www.youtube.com/watch?v=lziIOW0HrcI</p> <p>Проблемно-пошукові питання:</p> <p>1. В чому полягає значення новаторських відкриттів постімпресіоністичного живопису?</p> <p>2. В чому полягає специфіка панестетизму епохи модерну? Як ви розумієте одну з ключових установок епохи модерну: «мистецтво для мистецтва»?</p> <p>3. Які мотиви є формотворчою основою мистецтва періоду модерна?</p> <p>4. Яким чином художники прагнули реалізувати ідею синтезу в творах стилю модерн?</p> <p>5. Як співвідносяться між собою символізм і модерн?</p> <p>6. Охарактеризуйте основні етапи розвитку модерну в архітектурі Європи.</p> <p><i>1 год.</i></p>	<p>Тиждень 13</p>
<p>Тиж. 14</p> <p>2 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Російське та українське мистецтво кінця XIX – початку XX ст.</p> <p>1. Загальна характеристика художньої ситуації в Росії кінця XIX – початку XX ст. Вплив філософії життя та поезії символізму на пошуки новітньої образотворчої мови.</p> <p>2. Імпресіоністичні пошуки в живописі видатних майстрів.</p> <p>3. Творчі відкриття М.Врубеля як засновника символізму в російському мистецтві.</p> <p>4. Об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Світ мистецтва», його художня мета та творчі досягнення.</p> <p>5. Об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Блакитна троянда» і П.Борисов-Мусатов.</p> <p>6. Українські митці кінця XIX – початку</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p> <p>1. Модерн. Стиль, вдохновленный природой (Ф. Шехтель) (рос. мова, 11 хв. 57 с.) https://www.youtube.com/watch?v=Wp4zkQwX55Y</p> <p>2. Москва Фёдора Шехтеля. Лекция (рос. мова, 45 хв. 41 с.) https://www.youtube.com/watch?v=epPf3cCrc3s</p> <p>3. Мир искусства (рос. мова, 52 хв. 29 с.) https://www.youtube.com/watch?v=idvPNtCFqUI</p>	<p>Переглянути фільм: «Михаил Врубель. Фатум»(26 хв.) https://www.youtube.com/watch?v=qFKbKs9P090</p> <p>Проблемно-пошукові питання:</p> <p>1. Яким чином вплив європейського мистецтва відобразився на пошуках нової художньої виразності в російському та українському живописі кінця XIX – початку XX ст.?</p> <p>2. Як символізм і модерн поєднувались у творчості М.Врубеля, В.Борисова-Мусатова, М. Жука?</p> <p>3. Охарактеризуйте основні риси архітектури Росії періоду модерну.</p> <p>4. В чому полягає значення нового розуміння книги як художнього об'єкту митцями творчого об'єднання «Світ мистецтва»?</p> <p>5. Визначить новаторські риси в графіці Г. Нарбута</p> <p><i>1 год.</i></p>	<p>Тиждень 14</p>

<p>Тиж. 16</p> <p>2 акад. год.</p>	<p>Тема 5. Європейське мистецтво кінця XIX – початку XX ст.</p> <p>1. Специфіка символізму та стилю модерн в європейських країнах: визначення термінів, основні особливості та шляхи розвитку, естетико-художні принципи створення образу.</p> <p>2. Творчість представників європейського модерну і символізму: П.Боннар і група «Набі», Г.Моро, А.Беклін, П. де Шаван, М. Дені, Г.Клімт, О.Бердслей, А.Муха.</p> <p>3. Досягнення декоративно-прикладного мистецтва стилю модерн.</p> <p>4. Характерні риси архітектури європейського модерну та новаторські відкриття в творчості В.Орта, Е.Гимара, Ч.Макінтоша, О.Вагнера, Л.Саллівена, А. Гауді.</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Пер. с англ. К.: Махаон-Україна, 2008. 512 с. 2. Ильина Т.В. История искусств. Западноєвропейское искусство. М.: Высш. шк., 2000. 368 с. 3. Искусство модерна / Ред. Я. Пундик. М.: Эксмо, 2012. 240 с. 4. Кириков Б. Архитектура эпохи модерна в странах Балтийского региона. СПб.: РААСН НИИТИАГ, 2014. 328 с. 5. Миллер Дж. Путеводитель коллекционера. Модерн / Переводчики: Т.Граблевская, О.Сухарева. М.: АСТ, Астрель, 2005. 240 с. <p><u>Допоміжна література:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арт Нуво. Дух прекрасной эпохи / С. А.Стерноу. М.: Белфакс, 1996. 128 с. 2. Белый А. Символизм как миропонимание / Сост., вступ. ст. и прим. Л.А.Сугай. М.: Республика, 1994. 528 с. 3. Берсенева А. Европейский модерн: венская архитектурная школа. Екатеринбург, 1991. 210 с. 4. Горюнов В. С., Тубли М. П. Архитектура эпохи модерна. М.: Стройиздат, 1992. 360 с. 5. Калитина Н.Н. Французское изобразительное искусство конца XVIII – XX веков. Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. 280 с. 6. Кусак Д., Кадлечикова М. Альфонс Муха. Prague: BB/art, б/г 7. Обри Бердслей. Рисунки. Проза. Стихи. Афоризмы. Письма. Воспоминания и статьи о Бердслее. М.: Игра-Техника, 1992. 288 с. 8. Ревалд Д. Постимпрессионизм. М., 1990 9. Сарабьянов Д.В. Стиль модерн. Истоки. История. Проблемы. М.: Искусство, 1989. 294 с. 10. Сармани-Парсонс И. Густав Климт. М.: Слово, 1995. 104 с. 	<p><u>Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва:</u></p> <p>Г.Клімт (Поцелунок, Юдифь), А.Муха (Літографічний плакат з Сарою Бернар в ролі Жісмонди, Серія «Пори року»), О.Бердслей (ілюстрації до «Саломей» О.Уільда), А.Беклін (Острів мертвих), Д.М.Уістлер (Симфонія в білому), П.Боннар (Жінки в саду), М.Дені (Боротьба Іакова з янголом); твори А.Гауді, Є.Гимара, Ч.Макінтоша, Тиффані (за вибором студента).</p> <p><u>Складання словнику з термінів:</u> модерн, символізм, панестетизм, стилістика.</p> <p><u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u></p> <p>1 год.</p>	<p>1 – 2</p> <p>1 – 2</p> <p>1 – 4</p>	<p>Тиждень 16</p>
<p>Тиж. 17</p> <p>2 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Російське та українське мистецтво кінця XIX – початку XX ст.</p> <p>1. Загальна характеристика художньої ситуації в Росії кінця XIX – початку XX ст. Вплив філософії життя та поезії символізму на пошуки новітньої образотворчої мови.</p> <p>2. Імпресіоністичні пошуки в живописі В.Серова, К.Коровіна, І.Грабаря, К. Юона, І. Левітана.</p> <p>3. Творчі відкриття М.Врубеля як засновника символізму в російському мистецтві. Діяльність М.Врубеля в Україні.</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алленов М. История русского искусства. Книга 2. Русское искусство XVIII- начала XX века. М.: Трилистник, 2000. 320 с. 2. Искусство модерна / Ред. Я. Пундик. М.: Эксмо, 2012. 240 с. 3. Кириков Б. Архитектура петербургского модерна. Общественные здания. Книга 1. СПб.: Коло, 2011. 592 с. 4. Кириков Б. Архитектура петербургского модерна. Особняки и доходные дома. СПб.: Коло, 2006. 576 с. 5. На рубеже веков. Искусство эпохи модерна / Науч. ред. Т.В.Раппе. СПб.: Изд-во Гос. Эрмитажа, 2008. 160 с. <p><u>Допоміжна література:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Борисова Е. А., Стернин Г. Ю. Русский модерн. М., 1990. 359 с. 2. Власова Р.И. Константин Коровин. Творчество. Л., 1970. 195 с. 3. Гусарова А. «Мир искусства». Л.: Художник РСФСР, 1972. 100 с. 4. Дмитриева Н.А. Михаил Александрович Врубель. Л.: Художник РСФСР, 1990. 184 с. 5. Кириллов В.В. Архитектура русского модерна (опыт формологического анализа). М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979. 214 с. 6. Кириченко Ев. И. Проблемы развития русской архитектуры сер. XIX – нач. XX вв. М., 1989 7. Ляшин В.А. Портретная живопись В.А.Серова. Л.: Художник РСФСР, 1986. 260 с. 8. Нащокина М. В. Московский модерн. М.: Жираф, 2005. 535 с. 9. Русакова А. Борисов-Мусатов. М.: Искусство, 1974. 120 с. 10. Русский символизм / Ред. А.Лякс. СПб.: Изд-во Государственного Русского музея, 1996. 456 с. 11. Сарабьянов, Д.В. История русского искусства конца XIX – начала XX века. М., 1993 	<p><u>Аналіз (в письмовій формі) пам'яток мистецтва (за вибором студента) одного з авторів:</u> М.Врубель, В.Серов, К.Коровін, І. Грабар, К. Юон, І. Левітан</p> <p><u>Складання словнику з термінів:</u> форзац, авантюлізм, фронтиспис, декаданс, дендізм, театральна декорація, ретроспекція, стилізація.</p> <p><u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u></p> <p>1 год.</p>	<p>1 – 2</p> <p>1 – 2</p> <p>1 – 4</p>	<p>Тиждень 17</p>

10. Марфа Тимченко. Альбом-каталог /Автор-упорядник Є. Шевченко. Вступ. стат. Є. Шевченко, В.Щербак. Київ: Народні джерела, 2007
11. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві. Київ: Дніпро, 2001. 447 с.
12. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 216 с. URL:
<https://bohdan-books.com/upload/iblock/bc9/bc99ff2a2e304549ab8a31a4e5b01399.pdf>
13. Петрова О. Мистецтвознавчі рефлексії. Історія, теорія та критика образотворчого мистецтва 70-х років ХХ століття – поч.. ХХІ століття. Збірка статей. Київ, 2004. 400 с.
14. Українське мистецтво та архітектура кінця ХІХ – початку ХХ ст. Київ: Наукова думка, 2000. 236 с.

Допоміжна

1. Анатоль Петрицький: Портрети сучасників. Альбом / Авт.-упор. В.В. Рубан. Київ: Мистецтво, 1991. 128 с.
2. Белецкий П. Украинская портретная живопись XVII – XVIII вв. Ленинград: Искусство, 1981. 256 с.
3. Георгий Нарбут. Альбом. Авт.-сост. П.О. Белецкий. Київ: Мистецтво, 1983. 119 с.
4. Жаборюк А.А. Український живопис останньої третини ХІХ – поч. ХХ ст. Київ: Либідь – Одеса, 1990. 312 с.
5. Мистецтво України: Біографічний довідник / Упоряд. А.В. Кудрицький, М.Г.Лабінський. Київ: Укр. енцикл., 1997. 700 с.
6. Мистецтво України: Енциклопедія. В 5 тт. Київ, 1995
7. Митці України: Енциклопедичний довідник / Упоряд.: М.Г.Лабінський, В.С.Мурза; За ред. А.В.Кудрицького. Київ: Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, 1992. 848 с.
8. Пунгіна О.А. Розвиток художньої освіти Півдня України (друга половина ХІХ – початок ХХ століття): автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / О. А. Пунгіна; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка. Кіровоград, 2013. 20 с.
9. Рубан В.В. Забытые имена. Рассказы об украинских художниках ХІХ – начала ХХ века. Київ: Наукова думка, 1990. 286 с.
10. Рубан В.В. Український портретний живопис першої половини ХІХ століття. Київ: Наукова думка, 1984. 372 с.
11. Словник художників України / Ред. кол. М.П.Бажан. В.А.Афанасьєв, П.О.Білецький та ін. Київ: Головна редакція УРЕ, 1973. 272 с.
12. Степовик Д. Українське мистецтво першої половини ХІХ ст. К.: Мистецтво, 1983. 190 с.
13. Український авангард 1910-1930 років: Альбом / Авт.-упоряд. Д. О. Горбачов. Київ: Мистецтво, 1996. 400 с.
14. Ясієвич В.Є. Василь Кричевський – співець українського народного стилю // Українське мистецтвознавство. Київ: Наукова думка, 1993. Вип. І. С. 117-126

Наукові статті канд. мистецтвознавства О.І. Кириченко

1. Соціокультурні смисли українського народного малярства в сучасному культурному просторі. V культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва «Культурологічний дискурс сучасного світу: від національної ідеї до глобалізаційної цивілізації»: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ: 1-2 червня 2007 р. Київ: Міленіум, 2007. С.229-234
2. Методологические аспекты изучения художественного образа провинциального города рубежа ХІХ – ХХ веков (на примере Елисаветграда). *Культурологічна думка. Щорічник наукових праць*. Київ: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. № 4. 260 с. С. 76-81
3. Архитектурное пространство Елисаветграда в контексте культурной соматологии эпохи модерна. «Дух – душа – тіло» як проблема філософії та культури російського Срібного віку. *Мат-ли Міжнар. наукової конфер.* 5 – 7 травня 2011 р., м. Дрогобич. Вип.17. Дрогобич:

Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. 424 с. С. 394-399

4. Картина «Юродивий» П. О. Сведомского из собрания Кировоградского областного художественного музея (Украина) в контексте духовных и художественных исканий эпохи. *Суриковские чтения*. Научно-практическая конференция – 2011. Красноярск: КХМ им. В.И.Сурикова, 2012. С. 101-110

5. Формування культурного простору Єлисаветграда як «міста – військового поселення» в контексті державних інтересів (середина XVIII – друга половина XIX століття). Проблеми гуманітарних наук: *Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / Ред кол. Т.Біленко та ін. Дрогобич: Ред-вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. Вип. 30. Історія. 208 с. С. 30-44

6. Специфіка стилю ампір в провінційному тексті культури (на прикладі Єлисаветграда – центру військових поселень). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірний наукових праць. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», 25-27 квітня 2013 року. Вип. 14 (19). Частина 2. К.: НПУ, 2013. 243 с. С. 211-216

7. Архітектурна спадщина Кіровограда в контексті культурних смислів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. № 11 (260). Серія: Філософські науки. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013. 197 с. С. 25-31

8. Розвиток естетичного сприйняття пластичної виразності живопису в процесі вивчення історії образотворчого мистецтва XX століття (на прикладі творчості О.Осмьоркіна і П.Оссовського). *Наукові записки*. Ред. кол.: В.Ф.Черкасов, В.В.Радул, Н.С. Савченко та ін. Випуск 143. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2016. 298 с. С. 32-37

Інформаційні ресурси

1. Британська галерея Тейт. Лондон (колекція). URL: <https://gallerix.ru/album/Tate>
2. Ватиканські музеї. URL: <http://www.christusrex.org/www1/vaticano/0-Musei.html>
3. Державна Третьяковська галерея. Москва. URL: http://muzei-mira.com/muzei_rossii/14-gosudarstvennaya-tretyakovskaya-galereya.html
4. Державний музей образотворчих мистецтв ім. О.С. Пушкіна. Москва. URL: <http://www.arts-museum.ru/events/>
5. Державний Російський музей. Санкт-Петербург. URL: http://muzei-mira.com/muzei_rossii/13-russkiy-muzej-v-sankt-peterburge.html
6. Київський національний музей російського мистецтва. URL: <http://www.kmrm.com.ua/>
7. Лувр. Париж. URL: <http://louvre.historic.ru/>
8. Матюшин М. Справочник по цвету. Закономерность изменяемости цветовых сочетаний. М.: Д.Аронов, 2007. 72 с. URL: <http://medny.ru/wp-content/uploads/2012/06/Матюшин-М-В-Справочник-по-цвету-М-2007.pdf>
9. Музей Д'Орсе. Париж. URL: <http://www.vparis.net/kvartal-sen-zhermen/muzej-orse-v-parizhe-mus-e-d-orsay.html>
10. Музей Метрополітен, Нью-Йорк. URL: <http://gallerix.ru/album/Met>
11. Музеї Росії і музеї світу. URL: <http://www.museum.ru>
12. Національна галерея мистецтв. Вашингтон (колекція). URL: <http://gallerix.ru/album/NGA>

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, у самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та

активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Перед студентами постає система вимог та правил поведінки на заняттях, до їх відома доводяться методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт та інших завдань. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковим для студентів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «**Історія образотворчого мистецтва**», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали, отримані під час іспиту. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 60 балів під час складання II блоків/модулів і 40 – балів за екзамен.

Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів.

Блок/Модуль I. Вивчення матеріалу даного блоку передбачає підготовку такого відеоконтенту: *відеопрезентація до практичних занять; відповіді на проблемно-пошукові питання та питання до практичних занять; опис та аналіз (у письмовій формі) пам'яток мистецтва в кожній темі до практичних занять; словник термінів; модульна контрольна робота – тестові завдання; підсумкова презентація за однією з тем практичних занять (до 80 слайдів); реферат (для тих, хто був відсутній на практичних заняттях).*

Блок/Модуль II. Вивчення матеріалу даного блоку передбачає підготовку такого відеоконтенту: *відеопрезентація до практичних занять; відповіді на проблемно-пошукові питання та питання до практичних занять; опис та аналіз (у письмовій формі) пам'яток мистецтва в кожній темі до практичних занять; словник термінів; модульна контрольна робота – тестові завдання; екзаменаційна презентація за однією з тем вивченого матеріалу (до 80 слайдів); реферат (для тих, хто був відсутній на практичних заняттях).*

Поточне тестування та самостійна робота							Екзамен		Сума	
							ІНДЗ Презент.	Відпов.		
Змістовий модуль 1										
Блок/Модуль I										
T1	T2	T3	T4	T5	T6		МКР			
3-8	3-8	3-8	3-8	3-8	3-8		5-12	6-20	6-20	35-100

9. Підсумковий контроль

Питання до екзамену

Перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань

Питання для підсумкової оцінки знань:

1. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму у Франції.
2. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму у Німеччині.
3. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму в Англії.
4. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст.,

художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму у російському мистецтві.

5. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму в мистецтві України.

6. «Барбізонська школа» пейзажного живопису та її новаторський підхід до відтворення образу природи в живописі.

7. Формування напряму реалізм у французькому мистецтві.

8. Імпресіонізм та його основні художні особливості.

9. Художники-передвижники: історія створення, ідейні основи об'єднання, соціальна проблематика творчості художників.

10. Російський академічний живопис, основні представники, особливості їх творчості.

11. Специфіка розвитку жанров образотворчого мистецтва в російській реалістичній школі XIX ст.

12. Розвиток виховання художніх кадрів у навчальних закладах України (Київська, Одеська, Львівська, Харківська рисувальні школи).

13. Особливості пейзажного жанру в творчості українських художників реалістичного напряму.

14. Постімпресіонізм як новаторське явище живопису другої половини – кінця XIX ст.

15. Специфіка символізму в образотворчому мистецтві європейських країн.

16. Художні особливості архітектури стилю модерн в європейських країнах.

17. Художні особливості графіки та живопису стилю модерн в європейських країнах.

18. Характерні риси архітектури європейського модерну.

19. Особливості художньої ситуації в Росії кінця XIX – початку XX ст.: вплив філософії життя на новітню образотворчу мову.

20. 22. Художньо-естетична програма творчого об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Блакитна троянда».

21. Художньо-естетична програма творчого об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Світ мистецтва».

22. Особливості архітектури російського модерну (Ф.Шехтель, А.Щусев, Ф.Лидваль).

23. Відображення трагічного світосприйняття в творчості Ф.Гойї.

24. Особливості французького романтизму (Т.Жеріко, Е. Делакруа).

25. Специфіка романтизму в Німеччині (назарейці, К.Д.Фридрих) та Австрії (Бідермаєр).

26. Романтизм в мистецтві Англії (Д.Констебл, Братство Прерафаелітів).

27. Романтичний образ у портретному живописі В.Тропініна, О.Кіпренського, К.Брюллова.

28. Значення творчості К. Коро для розвитку пейзажного колористичного живопису.

29. Особливості творчості О. Дом'є, Ф. Мілле.

30. Основи законів реалізму в живописі Г. Курбе, новаторські відкриття художника.

31. Особливості творчості французьких імпресіоністів (на прикладі Е.Мане, К.Моне, О.Ренуара,

Е.Дега, К.Піссарро, А. Сислея - за вибором студента).

32. Пейзажний жанр у творчості російських «передвижників» (А.Саврасов, І.Шишкін, Ф.Васильєв, А.Куїнджі, І.Левітан).

33. Портретний живопис В.Перова, І.Крамського, М.Ге, І.Рєпіна.

34. Історичний жанр в творчості В.Сурікова, М.Ге, І.Рєпіна.

35. Творчі пошуки українських митців В. Рокачевського, В.Штернберга.

36. Особливості романтизму та реалізму в творчості Т.Г.Шевченка.

37. Побутовий жанр в українському мистецтві другої пол. XIX ст. (М.Пимоненко).

38. Творчість представників європейського символізму (П.Боннар і група «Набі»,

Г.Моро, А. Беклін, П. де Шаван, М. Дені).

39. Творчість представників європейського модерну (Г.Клімт, О.Бердслей, А.Муха).

40. Новаторські відкриття архітекторів стилю модерн (В.Орта, Е.Гимар, Ч.Макінтош, О.Вагнер,

Л.Салливен, А. Гауді - за вибором студента).

41. Імпресіоністичні пошуки в живописі В.Серова, К.Коровіна, І.Грабаря, К. Юона, І. Левітана.

42. Творчі відкриття М.Врубеля, його діяльність в Україні.

43. Творчість П.Борисова-Мусатова як представника зрілого символізму в російському мистецтві.

44. Творчі досягнення представників «Світу мистецтв» (О.Бенуа, Л.Бакст, М.Добужинський, І.Білібін, К. Сомов, Г. Нарбут - за вибором студента).

+ Співбесіда за репродукцією художнього твору (3 питання у білеті).

Необхідний блок завдань наприкінці вивчення Блоку/Модулю I:

1. **Презентації до практичних занять (6).**

2. **Відповіді на проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу та питання до практичних занять (при відсутності на заняття – у письмовій формі).**

3. **Опис та аналіз (у письмовій формі) пам'яток мистецтва в кожній темі до практичних занять (по 2 на одну тему): архітектура + скульптура або образотворчій твір.**

4. **Словник термінів (до практичних занять – за вимогами).**

5. **Модульна контрольна робота (тестові завдання).**

6. **Підсумкова презентація за однією з тем практичних занять (за вимогами).**

7. **Реферат (для тих, хто був відсутній на практичних заняттях).**

Вимоги до відповідей на проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу та питання на практичних заняттях:

1. Відповідь повинна мати обґрунтовані судження з використанням знань про явище, що вивчається.

2. Проблемно-пошукові питання надаються для осмислення лекційного матеріалу, відповіді мають бути повними, точними, спиратися на отримані знання та доповнюватися знайденими самостійно фактами.

3. До практичних занять студент готується за планом, на кожне питання робить коротку та змістовну презентацію, аналізує та узагальнює матеріал.

Критерії оцінювання відповідей на проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу та питання на практичних заняттях:

5 – 6 б. - відповідь на поставлені до самостійного осмислення питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами творчого осмислення матеріалу, вміє аналізувати твори образотворчого мистецтва, послідовно і логічно виявити основні якості художнього твору, має гарний стиль викладання своїх думок щодо обраного ним твору для опису.

3 – 4 б. - відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу, недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база; у відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки, аналіз твору проведено без проявлення яскравих творчих здібностей.

1 – 2 б. – виставляється за неповну, фрагментарну відповідь, у відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Аналіз обраного для опису твору має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, порушена послідовність розгляду твору. У тексті і відповіді на питання наявні фактичні та мовленнєві помилки.

0 б. - якщо студент дає відповідь у формі висловлювання (судження), не використовуючи знань з теорії та історії образотворчого мистецтва, відповідь має не самостійний характер і грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Вимоги до модульної контрольної роботи (тестові завдання)

1. Модульна контрольна робота проводиться після вивчення модулю.
2. Модульна контрольна робота складається з двох варіантів тестових завдань, у кожному варіанті – 50 завдань.
3. Студент відповідає на питання, позначаючи вірний варіант тестового завдання.
4. Якщо в модульній контрольній роботі надані відповіді на всі запитання, студент отримує високу оцінку; якщо є до 5 невірних відповідей, оцінка знижена на 3 бали; якщо наявно до 10 невірних відповідей, оцінка знижується на 5 балів; якщо невірних відповідей до 15, оцінка знижується на 8 балів; якщо студент невірно відповів більше ніж на 15 відповідей, контрольна робота вважається невиконаною.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

12 б. – студент вірно відповів на всі питання

9 б. – наявні до 5 невірних відповідей

6 б. – наявні до 10 невірних відповідей

4 б. – наявні до 15 невірних відповідей

0 б. – невірних відповідей більше 15.

Вимоги до складання термінологічного словнику:

1. Терміни для пояснення надані в кожній темі (див. силабус).
2. Пояснення термінів повинно бути повним і змістовним з ілюстрацією до нього, якщо це художній твір або художнє явище (напрям, стиль, художній прийом).
3. Словник оформлюється в невеличкій папці з файлами.
4. Додавання ілюстрацій для уточнення деяких термінів сприяє повноті опису.
5. Студент вільно оперує термінами, які виписує до словнику, що перевіряється у контрольних випробуваннях та при усному опитуванні.

Критерії оцінювання термінологічного словнику:

3 б. – студент склав словник точно, відповідно вимог, гарно проілюстрував терміни, добре орієнтується в термінології.

2 б. – словник має не зовсім повні пояснення термінів, деякі ілюстрації відсутні, студент орієнтується в термінології.

1 б. – наявні неточності та неповнота пояснення термінів, майже відсутні ілюстрації, студент допускає помилки в трактуванні термінів.

0 б. – словник складений випадково, нашвидку, не відповідає вимогам, до термінів не надані ілюстрації, студент не орієнтується в термінах.

Вимоги до презентації:

Вимоги до структури презентації:

- титульний слайд містить назву презентації та прізвище виконавця;
- план; введення, в якому представлені цілі та завдання теми;
- логічне завершення презентації, що містить висновок та узагальнення.

Вимоги до змісту презентації:

- відповідність змісту презентації поставленій меті;
- відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації;
- лаконічність тексту на слайді (слайди не перевантажені текстовою інформацією);
- завершеність (зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено);
- стислість викладу, максимальна інформативність тексту;
- відповідність зображень змісту презентації.

Вимоги до оформлення презентації:

- використання єдиного стилю оформлення;
- відповідність графічного стилю оформлення презентації її змісту;
- використання для фону слайда нейтрального тону;
- запобігання перенавантаженням текстом та різними деталями;
- використання не більше трьох кольорів на одному слайді (один для фону, другий для заголовків, третій для тексту);
- форматування тексту, виокремлення важливих його частин жирним шрифтом;
- для оформлення презентації слід використовувати стандартні, широко поширені шрифти: Arial, Tahoma, Verdana, Times New Roman, Calibri і ін.;

- дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність точки в заголовках, повний підпис під зображенням – автор, назва, рік виконання твору, місце зберігання і т.д.).

Розташування інформації на слайді:

- на кожному слайді необхідно розміщувати зображення твору з підписом і текст;
- підпис розташовується під картинкою або поряд з нею (автор, назва, час створення, місце зберігання);
- інформація, подана привабливо, оригінально, звертає увагу глядачів (з виокремленням важливих положень).

Вимоги до тексту та зображень на слайді:

- текст має читатися на тлі слайда презентації (текст виразно видно на тлі слайда, використання контрастних кольорів для фону і тексту);
- кегль шрифту повинен бути не менше 18-20 розміру (для заголовків – 20 - 22);
- використання шрифтів без зарубок;
- якість зображення (контраст зображення по відношенню до фону).

Обсяг презентації:

- для доповіді на практичному занятті не менше 8-12 слайдів;
- підсумкова залікова презентація – 40 – 50 слайдів;
- підсумкова екзаменаційна презентація – 70 - 80 слайдів.

Критерії оцінювання презентації:

Презентація оцінюється за наступними критеріями:

- **Відповідність теми змісту презентації, оригінальність оформлення**
- **Глибина, повнота розкриття теми, самостійність у виборі творів для опису та аналізу**
- **Логіка викладення матеріалу: послідовність, відсутність фактичних помилок**
- **Термінологічна чіткість (пояснення основних термінів)**
- **Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння критично оцінити її**
- **Вміння дібрати найсуттєвіший матеріал, укласти тези для короткого виступу**
- **Оформлення презентації згідно вимог**

7 - 10 б. – Зміст презентації відповідає темі, витримана послідовність та логіка викладення матеріалу. Спостерігається термінологічна чіткість, фактична точність. Відсутні орфографічні, граматичні та стилістичні помилки. Презентація оформлена згідно вимог, відрізняється оригінальністю та гарним смаком. Обсяг відповідає нормам. Під час виступу студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді (риторичні уміння; уміння розгортати думку

у відповідності до рамок доповіді; уміння визначити особисту позицію; уміння тримати контакт із аудиторією, правильність мови).

4 - 6 б. – Матеріал викладений у презентації послідовно, відповідає логіці. Іноколи простежується порушення фактичної точності. Наявні незначні орфографічні, граматичні та стилістичні помилки. Презентація оформлена згідно вимог, але не оригінальна. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час виступу студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. Виявляє достатньо умінь усної доповіді.

1 - 3 б. – План викладення матеріалу в презентації недосконалий. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки. Наявні фактичні, орфографічні, граматичні та стилістичні помилки. В оформленні є деякі недоліки, відсутність оригінальності. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час виступу студент вільно орієнтується у матеріалі, але висловлює свої думки недостатньо аргументовано. Виявляє лише окремі уміння усної доповіді.

0 б. – Презентація створена нашвидку, фрагментарно, позначена несамотійним підходом до виконання, зовсім не виразна та не оригінальна. План відсутній або не відповідає змісту, матеріал фрагментарний. Тема не розкрита. Під час виступу студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності, оперує лише загальними фразами. Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Вимоги до виконання опису та аналізу (у письмовій формі) пам'яток мистецтва – 2 у кожній темі до практичних занять: архітектура + скульптура або образотвірчий твір (твір може надаватися індивідуально кожному студенту):

- 1. Опис та аналіз художнього твору виконується окремо від презентації.**
- 2. Обраний для аналізу художній твір роздруковується якісно у форматі А4 та подається в окремому файлі.**
- 3. У цей файл вкладається текст з описом та аналізом твору (1 - 2 сторінки).**
- 4. Художній твір аналізується як у цілому, так і з виделеними фрагментами (обов'язково), які підтверджують Вашу думку про особливості стилю або напрямку та специфіку індивідуальної манери митця.**
- 5. Фрагменти твору можна друкувати окремо і додавати в цьому ж файлі, можна привести в тексті, де вони описуються.**

Критерії оцінювання проведеного опису та аналізу художнього твору:

3 б. – студент надав точний опис, глибокий аналіз відповідно вимог, добре орієнтується в термінології.

2 б. – опис та аналіз твору виявляє не зовсім глибокі знання, проте студент орієнтується в термінології.

1 б. – наявні неточності та неповнота опису, аналіз поверхневий, не виявляє знань студента, є помилки у використанні термінів.

0 б. – опис та аналіз проведений випадково, нашвидку, не відповідає вимогам, студент не орієнтується в термінах, не розуміє явища, що описуються.

Методичні рекомендації до виконання рефератів:

Реферати з дисципліни «Історія образотворчого мистецтва» виконуються на підставі вивчення основних тем, рекомендованих джерел та самостійної роботи студентів. Обрана для реферату тема має осмислюватись і глибоко вивчатись по запропонованій літературі до теми. Реферат повинен бути інформативним, об'єктивно передавати зміст первинного тексту, коректно оцінювати матеріал. Реферати можуть мати узагальнений, історичний, історико-теоретичний, аналітичний та інші напрями.

Реферат може бути репродуктивним (відтворювати зміст первинного тексту) та продуктивним. Репродуктивні реферати бувають двох видів: реферат-конспект та реферат-резюме. Реферат-конспект містить фактичну інформацію, відомості про методи дослідження, отримані результати. Реферат-резюме містить лише основні положення. Продуктивні реферати – реферат-огляд, реферат-доповідь. Реферат-огляд – зіставлення різних точок зору стосовно конкретного питання. Реферат-доповідь має розгорнутий характер, містить аналіз інформації першоджерел, об'єктивну оцінку проблеми. Студенти повинні вміти аналізувати самостійно твори художників різних епох, представників різних стилів, напрямів, вміти описувати пам'ятники архітектури з точки зору стильових відображень епохи, тому при виконанні рефератів обрані ними твори мистецтва описуються за схемою:

1. Автор, назва, рік створення, техніка виконання.
2. Вид мистецтва і жанр, якому належить твір.
3. Визначити головні риси цього виду та жанру.
4. Якими виразними засобами художник створює образ у цьому творі (композиційні прийоми, колорит, малюнок та інші).
5. Порівняння твору з іншими в творчості художника або існуючими в данній епохі в інших митців.
6. Чим вам цікавий цей твір.

Вимоги до виконання реферату:

- реферат має складатися з двох частин;
 - в частині першій викладається історія питання;
 - в частині другій аналізуються пам'ятники мистецтва;
- обов'язково підбирається ілюстративний матеріал, при необхідності виконуються малюнки, таблиці, схеми та ін.
- Об'єм тексту реферату повинен бути понад 15 сторінок (комп'ютерного набору, нумерованих).

Вимоги до оформлення реферату:

1. Обкладинка – за стандартом ВНЗ.
2. Розробляється план викладання матеріалу з вказівкою номерів сторінок по розділам.
3. Кожний розділ в тексті має назву, друг від друга розділи відділені інтервалом.
4. Текст доповнюється ілюстрованим матеріалом. Додаток в вигляді кольорових копій (формату А4) або репродукцій тих творів, які студент обирає для аналізу (2 – 3 сторінки).
5. Список використаної літератури (не менш 5 найменувань) додається в кінці основного тексту

реферату в алфавітному порядку і за бібліографічним стандартом, наприклад:

Якщо вказується посібник або монографія:

Кривавич Д.П. и др. Українське мистецтво. У 3 ч. Ч.1. Львів: Світ, 2003. 256 с..

Якщо це стаття з журналу, збірника, енциклопедії тощо:

Сніжко В. Ідеологія терену. *Образотворче мистецтво*. 2003, № 2. С. 29-31

Критерії оцінювання:

Реферат оцінюється за наступними критеріями:

- Відповідність теми змісту і формі реферату
- Глибина, повнота розкриття теми
- Логіка викладення матеріалу
- Термінологічна чіткість
- Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння критично оцінити її
- Власне бачення проблеми дослідником, творчий характер роботи
- Якщо реферат є основою усного повідомлення, враховують і вміння дібрати найсуттєвіший матеріал, укласти тези для короткого виступу
- Оформлення реферату згідно вимог

7 - 10 б. – Робота самостійна, творча. Зміст і форма реферату відповідає плану. У рефераті витримана пропорційність частин. Матеріал викладений логічно й послідовно. Спостерігається термінологічна чіткість. Відсутні фактичні, орфографічні, пунктуальні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді (риторичні уміння; уміння тримати тезу та розгортати її у відповідності до рамок доповіді; уміння визначити особисту позицію; уміння тримати контакт із аудиторією, правильність мови).

4 - 6 б. – Простежується творчий підхід до виконання реферату. Матеріал викладений послідовно, відповідає плану. Інколи простежується порушення логіки. Структура відповідає формі реферату. Наявні незначні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. Виявляє достатньо умінь усної доповіді.

1 - 3 б. - Простежується спроба підійти до написання реферату самостійно і творчо. Однак план реферату недосконалий, у ньому спостерігається змішування цільових установок. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, установлювати співвідношення між частинами. Наявні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. У оформленні є деякі недоліки. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, але висловлює свої думки недостатньо аргументовано. Виявляє лише окремі уміння усної доповіді.

0 б. – Реферат написаний нашвидку, фрагментарно, позначений несамоствійним підходом до виконання. План відсутній або не відповідає змісту й формі. Тема не розкрита. При захисті студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з «Історії образотворчого мистецтва» в процесі виконання практичних завдань (до заліку)

1. Поточне оцінювання здійснюється протягом всього семестру в процесі виконання завдань на практичних заняттях, на консультаціях (при відпрацюванні пропущених занять або при бажанні підвищити попереднє оцінювання).

7 – 10 б. - студент отримує в тому випадку, якщо він продемонстрував досконале знання та розуміння понятійного апарату з теми заняття, вільне оперування класифікаціями видів та

жанрів образотворчого мистецтва, поняттям стилю та напрямку мистецтва, відповідь на поставлені до самостійного осмислення питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами творчого осмислення матеріалу, вміє аналізувати твори образотворчого мистецтва, послідовно і логічно виявити основні якості художнього твору, має гарний стиль викладання своїх думок щодо обраного ним твору для опису.

4 – 6 б. - виставляється за відповідь, яка майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер, понятійна основа базується на обраній класифікації, відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу, недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями з теми, може застосувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки, аналіз твору проведено без проявлення яскравих творчих здібностей.

1 – 3 б. – виставляється за неповну, фрагментарну відповідь. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер, вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру, у відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Аналіз обраного для опису твору має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, порушена послідовність розгляду твору. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У тексті і відповіді на питання наявні фактичні та мовленнєві помилки.

0 б. - якщо студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності та оперує лише загальними фразами, відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені поняття з теми, дає відповідь у формі висловлювання (судження), крім того відповідь має не самостійний характер і грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з «Історії образотворчого мистецтва» в процесі виконання самостійних завдань

До самостійного опрацювання кожної теми надається певна кількість годин. Оцінки за самостійну роботу виставляється за результатами виконання окремих завдань за шкалою від 1 до 10 б.

7 – 10 б. - студент отримує в тому випадку, якщо матеріал, що був підготовлений самостійно (зокрема написаний реферат за обраною темою, самостійно описані та проаналізовані художні твори, виконаний словник термінів, самостійно заповнена графа хронологічної таблиці), має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами творчого осмислення матеріалу, вміє аналізувати твори образотворчого мистецтва, послідовно і логічно виявити основні якості художнього твору, має гарний стиль викладання своїх думок щодо обраного ним твору для опису.

4 – 6 б. - виставляється за завдання, які виконані у повному обсязі, мають усвідомлений та достатньо розгорнутий характер, понятійна основа базується на обраній класифікації, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу, недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями з теми, може застосувати їх у новій навчальній ситуації. У певних завданнях трапляються окремі неточності, аналіз твору проведено без проявлення яскравих творчих здібностей.

1 – 3 б. – виставляється за виконання завдань у неповному обсязі. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер, вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру, відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Аналіз обраного для опису твору має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, порушена послідовність розгляду твору. Студент використовує лише

окремі знання у новій навчальній ситуації. У тексті реферату та аналізі і описі творів, а також у заповненій хронологічній таблиці наявні фактичні помилки.

0 б. - якщо студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності та оперує лише загальними фразами, відтворює лише окремі фрагменти, розглядає лише розрізнені поняття з теми, аналізує твори неглибоко, аналіз не має самостійного характеру, у заповненій хронологічній таблиці є грубі фактичні помилки.

Таблиця критеріїв оцінювання з дисципліни «Історія образотворчого мистецтва»

Фахові компетентності	Показники	Бали
<p>1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності образотворчого мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу.</p>	<p><u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. 2. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p><u>Уміння:</u> 1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел. 2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 5</p> <p>1 - 5</p>
<p>2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки; використовувати знання</p>	<p><u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.</p>	<p>1 – 4</p>

<p>про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології сучасного образотворчого мистецтва; оцінювати нові відомості та інтерпретації у контексті формування цілісної картини розвитку сучасного мистецтва протягом його історії.</p>	<p>2. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.</p> <p>3. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.</p> <p><u>Уміння:</u></p> <p>1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел.</p> <p>2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 3</p> <p>1 – 5</p> <p>1 - 5</p>
---	---	---

<p>3. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності, аргументовані знання художніх стилів різних епох та володіння академічними і сучасними техніками, прийомами та методиками, спроможність до професійного спілкування щодо актуальних проблем мистецтвознавства.</p>	<p><u>Знання:</u></p> <p>1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.</p> <p>2. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>3. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.</p> <p><u>Уміння:</u></p> <p>1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел.</p> <p>2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 5</p> <p>1 – 5</p> <p>1 - 5</p>
---	---	--

	<p>мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.</p>	
<p>4. Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.</p>	<p><u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. 2. Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення. 3. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва. 4. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи. 5. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.</p> <p><u>Уміння:</u> 1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 5</p> <p>1 – 3</p> <p>1 – 5</p>

	інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел. 2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.	1 - 5
5. Здатність володіння сучасною культурою мистецтвознавчого дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	<u>Знання:</u> 1. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел. 2. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. <u>Уміння:</u> 1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел. 2. Вміння орієнтуватися в сучасних програмних та апаратних засобах, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням.	1 – 3 1 – 4 1 – 5 1 - 4
6. Здатність застосовувати базові знання провідних художньо-теоретичних систем та концепцій, історичних та мистецьких процесів розвитку українського образотворчого мистецтва в творчій та мистецтвознавчій діяльності.	<u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. 2. Обґрунтовані знання про сучасні засади функціонування та організації культури та мистецтва, знання правових основ і законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток. 3. Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і	1 – 4 1 – 3 1 – 4

	<p>виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення.</p> <p>4. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>5. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.</p> <p><u>Уміння:</u></p> <p>1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, розуміти та вміти складати тексти державною та іноземною (- ними) мовами, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.</p> <p>2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), вивчати та використовувати історичний досвід світових мистецьких практик.</p>	<p>1 - 4</p> <p>1 - 5</p> <p>1 - 3</p> <p>1 - 5</p> <p>1 - 3</p>
<p>7. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності; використовувати професійно профільовані знання в творчій діяльності, пов'язаній з проектуванням та створенням, здійснювати пошук, аналіз та інтерпретацію інформації, необхідної для виконання завдань професійної діяльності.</p>	<p><u>Знання:</u></p> <p>1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.</p> <p>2. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>3. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.</p> <p><u>Уміння:</u></p> <p>1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>2. Здатність спілкуватися з</p>	<p>1 - 4</p> <p>1 - 4</p> <p>1 - 3</p> <p>1 - 5</p> <p>1 - 3</p>

	представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), вивчати та використовувати історичний досвід світових мистецьких практик.	
--	--	--

Особливості перескладання

- Студент не допускається до семестрового контролю з ІОМ, якщо він не виконав усіх видів робіт, завдань (презентації, опис та аналіз творів, словник термінів, реферати, хронологічні таблиці та ін.), передбачених робочим навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни, або має незадовільні обидві атестації з дисципліни.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання екзамену (заліку) з дисципліни допускається не більше двох разів. При повторному перескладанні екзамен (залік) у студента може приймати комісія, яка створюється завідувачем кафедри. Оцінка комісії є остаточною.

Перескладання екзаменів (заліків) здійснюється тільки після закінчення екзаменаційної сесії протягом канікул.

Якщо студент був допущений до складання семестрового контролю, але не з'явився без поважної причини, то вважається, що він використав першу спробу скласти екзамен (залік) і має заборгованість.